
[p1]

Haarlem 30 Augustus 1881.

Eerweerde en zeer Geleerde Heere!

N^{OS} 1, 2 en 3¹ van uw zeer gewaardeerd maandblad heb ik thans ook ontvangen, zoodat ik 't reeds verschenene daarvan thans voltallig bezitte - en tevens ontving ik uw hoog geschat schrijven² voor beiden mijn hertgrondigen dank!

Het verheugt me dat ik uwe vrage³ naar St- Ontkommer's polder beantwoorden kan. Die polder bestaat nog heden ten dage in de provincie Noord-Brabant, gemeente Steenberg. Steenberg is een kleine stad, benoorden Bergen-op-Zoom gelegen. De St- Ontkommerspolder heet ook wel Rubeerpolder, en, door misverstand van den oorspronkeliken naam, ook wel St- Omkommerspolder. Als St-Ontkommerpolder staat hij vermeld in P. H. Witkamp's Aardrijkskundig

[p2]

Woordenboek van Nederland⁴ - St- Ontk.'s polder werd ten jare 1482 door Grave Engelbrecht van Nassau⁵ als Baron van Breda, bedijkt; hij is nu 324 bunders⁶ groot.

.....

1 Loquela: 1 (Meiavond 1881) 1; Loquela: 1 (Wiedmaand 1881) 2; Loquela: 1 (Hooimaand 1881) 3

2 [Brief van Guido Gezelle aan Johan Winkler, 25.08.1881, Kortrijk.](#)

3 In zijn [vorige brief](#) (25/08/1881, Kortrijk) vroeg Gezelle zich af of Winkler hem iets zou kunnen vertellen over de geschiedenis van de heilige Sint-Ontkommer en de locatie van de zogenaamde Sint-Ontkommerspolder.

4 Foutief vermeld door Witkamp als st. Omkommerpolder: Pieter Harme Witkamp. *Aardrijkskundig Woordenboek Van Nederland*. Tiel: Mijs, 1877, p.923

5 Voornam Brabantse edelman binnen het Bourgondische rijk in de 15e eeuw.

6 Oude eenheid van grondoppervlakte. Één bunder kwam meestal overeen met een oppervlakte iets groter dan een hectare, maar dit verschilde van regio tot regio.

Dat de geslachtsnamen Gosens, Goossens en Goesens in eenig verband zouden staan met goes = gans⁷ moet ik U blijven bestrijden. Gosen en Goossen (beide vormen komen voor; de volksuitspraak eischt duidelijk de form Goossen) zijn als mans-doopnamen hier nog in volle gebruik, en anders niet dan verbasteringen van den vollen oud-dietschen name Gosewijn, Godswin, zoo als d'hedendaachsche vormen Jan, Klaas, Piet en Hein hollandsche verbasteringen zijn van de volle namen Johannes, Nicolaas, Petrus en Hendrik. Aan 't eene en is zoo min twijfel als aan 't andere. Oudtijds schreef men ook Goesen en Goessen, in plaats van Gosen en Goossen. Dat sprak men lijkwel niet uit met den hedendaachschen hollandschen oe = hoogduitschen ǔ-klank (fransch ou), maar die e diende slechts om de o te verlengen, ietwat slepende te maken. En

..... [p3] .....

de [geslachtsnamen] Gosens, Goossens, Goessens en zijn nu gantsch gewis anders niet als patronymika⁸ in den form van genitivi⁹ van dien mansnaam, en beteekenen eenvoudig; Goossens zone, Godwin's sone. - Zoo deze mijne meening U daartoe belangrijk genoeg voorkomt om ze in uw Loquela af te drukken¹⁰ ik heb daar niet op tegen. En zoo moocht Ge ook geerne handelen met alles wat ik U misschien, in taalkundig opzicht, in 't vervolg schrijve. Zoo't U kan dienen, mij zal 't lief zijn.

Naar Sinte Holpe¹¹ zal ik zoeken. Ik betwijfel echter of ik daar van iets zal vinden of hooren. De "Sinten" zijn bij ons volk in Friesland en Holland gantsch en gaar¹² in 't vergeetboek gerocht.

.....

7 Gezelle schreef dit in zijn artikel Gans Gens Gins. In: Loquela: 1 (Oestmaand 1881) 4, p.25-32. Ook in zijn [vorige brief aan Winkler \(25/08/1881, Kortrijk\)](#) liet hij deze mogelijkheid open: "Ik aanzie Goossens, Goesens als kunnende bestaan hebben als spot- en lapname". Hij vermeldde hetzelfde nog eens in Loquela: 1 (Bamesse 1881) 6, p.44

8 patroniemen: familienamen die afgeleid zijn van de voornaam van de vader

9 De genitief wordt gebruikt om een bezitsrelatie uit te drukken.

10 Tegenkomsten brieven etc. In: Loquela: 1 (Bamesse 1881) 6, p.44-45. Gezelle markeerde op deze brief begin en einde van het te publiceren citaat ("Dat de geslachtsnamen" tot "Godwin's zone.") met een blauw potlood. Hij heeft in Loquela 'aa' veranderd naar 'ae'.

11 De vraag naar meer informatie over Sinte Holpe werd in een [eerdere brief \(25/08/1881, Kortrijk\)](#) aan Winkler gesteld door Gezelle. Dezelfde vraag verscheen in Loquela: 1 (Pietmaand 1881) 5, p.40: N° 20.

12 helemaal, totaal

Zoo veel in mijn vermogen staat zal ik volgeerne, waar ik kan, uw Loquela met lof noemen en vermelden - want het verdient dat. Ik zal het aankondigen in De Navorscher¹³ en in 't Korrespondenzblatt des Vereins für niederdeutsche Sprachforschung¹⁴ van deze twee tijdschriften ben

..... [p4] .....

ik medewerker. Ik zal doen wat ik kan. Overigens denk ik: "Goede wijn behoeft geen krans" en Loq; zal haar eigen weg wel vinden, ook in Noord-Nederland - en wel in d'handen komen waarin 't behoort.

Dat overigens over 't geheel genomen, de vlaamsche geschriften zoo weinig gekend zijn in Noord-Nederland, dat is enkel de schuld van uwe zoogenoemde boekhandelaars. Dat en zijn geen ware boekhandelaars, geen uitgevers, geen wetenschappelijke mannen, lijk als veelal hier 't geval is, dat zijn geen hulpen en steunen van de schrijvers - neen, dat zijn maar boekverkoopers, zoo als de krudeniers stroop en suiker, edik¹⁵ en olie verkoopen. Ze staan in geen verbinding met de Noord-Nederlanders en Duitschers, neen - maar ze volgen de Franschen. Als ik een boek uit Berlijn op behaag¹⁶ wil zien - wel! ik vraag 't hier aan mijn [boekhandelaar] en 'k heb het in twee of drie dagen. Uit België kan men geen blad papier krijgen, 't en zij dat men zelf heen ga en koope 't. Van de Franschen en wil ik niet eens spreken. -

Met hertelike groetenisse en een trouwen handdruk.

Uw

Johan Winkler.

.....

13 Vermelding van Loquela zie: J. Winkler, Geschiedenis der Letterkunde. In: De Navorscher: 31 (1881) p.560-561

14 Vermelding van Loquela zie: J. Winkler, Loquela. In: Korrespondenzblatt des Vereins für niederdeutsche Sprachforschung: 6 (1881) 7, p.73-74

15 azijn

16 naar mijn keuze, naar mijn behagen

Briefbeschrijving

Verzender	Winkler, Johan
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	30/08/1881
Verzendingsplaats	Haarlem
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Gepubliceerd in	De briefwisseling tussen Guido Gezelle en Johan Winkler. Deel 1: Inleiding en brieven (1881-1883) / door Dries Gevaert. - Gent : onuitgegeven licentieverhandeling, (academiejaar 1983-1984), p.31-33

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	dubbel vel, 210x134 wit papiersoort: 4 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Toevoegingen	op zijde 1 links in de bovenrand: Aan G. Gezelle (inkt, hand P.A.)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	5209
Bibliotheekrecord	https://brugge.bibliotheek.be/detail/?itemid=library/v/obbrugge/gezelle11510

Inhoud

Incipit	Nos 1, 2 en 3 van een zeer ge-
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	30/08/1881, Haarlem, Johan Winkler aan [Guido Gezelle]
Editeur	Sofie Meneve; Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer

De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be.
